

frit omfordele som Hovedgaardsjord saaledes ogsaa en Deel af Selveierjorden; kun med Hensyn til Hovedparcellen gjælder en forskjellig Ordning, den skal blive tilbage; men selv med Hensyn til den gives der Bevilling, f. Ex. paa Betingelse af at bygge Huse. Det er altsaa ikke al Selveiendom, men kun den tilbageblivende Hovedparcel, som Indskrænkningen gjælder, og selv med Hensyn til den kan der i visse Tilfælde faaes Bevilling. Men der er mange andre Maader at omgaae Lovgivningen paa. Det er bekendt, det er jo Noget, vi see hver Dag, at der er mange Maader at omgaae Bestemmelserne paa. Naar Folk lade Bygningerne paa Jorden vedblive at bestaae, saa kunne de frit drive denne Jord sammen med Hovedgaardsjorden. Den høitærede Minister vil maaskee svare mig, at der er ikke blot de Indskrænkninger, der hvile paa Stykker af den ældre Selveierjord, han vil maaskee sige, at der dog ogsaa findes denne anden Forskjel, at den ikke maa lægges sammen med Hovedgaardsjorden; men hvad er Hovedgaardsjord, hvad er Forskjellen? Er der her — som jo naturligt er, da al Forskjel i Rettigheder jo forøvrigt er hævet — har man ikke ogsaa her mange forskellige Maader, hvorpaa man kan komme ud over denne Vanskelighed? Folk kunne jo lade deres Hovedgaardsjord blive til Selveierjord, der tabes ikke det Mindste i Rettigheder, ikke det Mindste i Fordele nu, da man ogsaa kan bortforpagte og ellers frit benytte denne. Man kan jo ogsaa overflytte Egenkaben til anden Jord, hvis det skulde behøves; jeg troer, at det bruges fra Contoirernes Side at lade dem bytte Jordkvalitet med andre, paa den Maade kan man jo omgaae det, det er Noget, der skeer i det daglige Liv. Jeg troer ikke, at det er af saa praktisk Betydning, at den kan berettigede til nogen saadan Forskjel. Vi maae jo dog komme til den fuldstændigste Frihed. Troer den høitærede Minister, at der bør betales saa Meget for at komme til fuldstændig Frihed, nu vel, saa lad Fæstefamilien faae Beløbet, og lad os blive frie for den Fond for Jordbruget. Jeg havde tænkt at anbefale Thinget, da jeg først saae dette Forslag, ikke at nedsette et Udvalg, men for at fremkynde Sagen, strax

at lade den komme til Landstinget, hvor dens Stæbne jo i Virkeligheden skal afgjøres, men jeg skal ikke mere anbefale det efter den Erklæring, der er given af Regjeringen; thi efter den Udtalelse, som vi hørte af den høitærede Minister i hans Slutningsforedrag igaar, og som var mere rimelig end den Udtalelse, han begyndte med, saa er det jo ganske vist rigtigt at lade Sagen komme i Udvalg, for at en nærmere Forhandling, der kan finde Sted; men jeg skal, som sagt, ikke undlade at henstille til den ærede Minister, om han, der stiller sig paa et frifindet Standpunkt, ikke finder det rigtigt i Et og Alt at stille sig derpaa og lade os blive frie ogsaa her for ethvert Stykke Middelalder. Eigesom vi ere blevne frie for Laugsvæsen og alle andre saadanne Indskrænkninger, saaledes maae vi ogsaa her gaae samme Vej. Der er maaskee her Interesser, større Interesser, som — med Urette — kunne troe at trædes for nær, men vi maae dog seent eller tidlig komme til Frihed her som ellers. Jeg henvender mig atter til den høitærede Minister, og jeg haaber, at han vil erkende, at det heller ikke er rigtigt i dette enkelte Tilfælde at paalægge en Bøde paa Jordens Bevægelse; denne Adskillelse mellem Hovedgaardsjord og Selveiendom, og tillige, at det heller ikke er rigtigt vedblivende at bevare Lehn, Fideicommisser og Stamhuse.

Tale: Mine Herrer! Hvis vi sammenlignende Slutningen af forrige Forhandling med Begyndelsen af denne, ville vi vistnok Alle komme til den Overbeviisning, at der er godt Haab om, at dette Aars Forhandling maatte kunne faae et endeligt Udbytte. Jeg seer ikke rettere, end at det Forsøg, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen) iaar har gjort, er at betragte som en alvorlig Mands Erkjendelse af, at et Spørgsmaal, der i lang Tid har sat vort Fædreland i Bevægelse, hæmmet megen anden Udvikling, ødet megen Tid og navnlig ødet megen Samvirken, dog endelig engang maae komme til et Slags Løsning. Saaledes idetmindste betragter jeg dette Forslag. Seer jeg hen til dets nærmere Be-